

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 196.

V Ljubljani, v torek 30. avgusta 1898.

Letnik XXVI.

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Oljka miru.

Ruski car Nikolaj je iznenadil ves svet s svojim mirovnim klicem. Z oljko v roki oznanja svetovni mir, katerega si žele vsi narodi. Ideja je plemenita, človekoljubna. Že desetletja množe se opravičene tožbe o vojnih pripravah, neznosnih bremenih, katera armade nalagajo davkoplačevalcem ter uničujejo sadove truda in dela. Toda te tožbe spremljajo vedno obupni vzdih, da se ne uresniči te želje, dokler se ne zjedini velesile, dokler jeden ne prične inicijative. To se je zgodilo, in svet se čudi, da je to sedaj sploh mogoče, sedaj ko Evropa zbira svoje moči, da si v tujih deželah osvoji novih zemlji za naselbine. In vendar, korak je storjen, seme je padlo na rodovitna tla vseh narodov. Vprašanje je le, ali bodo merodajni krogi pustili, da to seme vzkali ter se

razvije v mogočno drevo, pod čegar senco bi narodi živeli v miru in večji zadovoljnosti.

Konferenca se snide gotovo, kajti noben državnik ne bode imel toliko poguma, da bi se ustavljal resnemu vabilu. Najbolj iznenadeni so Francozi, ki še vedno niso pozabili izgubljenih provincij ob Renu.

»Matin« naravnost imenuje carjev predlog prazne sanje, ki se ne bodo uresničile.

Dunajski listi brez izjeme pozdravljajo plemenito idejo, ob enem pa izražajo dvome, da bi se uresničila v bližnji bodočnosti. V enakem smislu pišejo nemški in italijanski listi. V nastopnem objavimo nekaj glasov o tem zgodovinskem predlogu.

»Wiener Abendpost« piše: Velikodušna inicijativa ruskega carja bode gotovo pospešila težnje vseh pristašev svetovnega miru. Evropske zveze imajo isti namen, zato bodo vse države uvaževale želje in namere ruskega carja. »Fremdenblatt« pravi: »Vladar največje države je prevzel vzvišeno službo posredovalca miru. Ta klic bode gotovo povsod vzbudil glase in prijazen odmev.« »Pester Lloyd« piše: Iz Rusije je prišla inicijativa izvanredne važnosti. Car je sprožil evropsko konferenco glede razoroženja.

Ta predlog ne potrebuje utemeljevanja, ker zagovarjajo ga neznosna in še vedno rastoča vojaška bremena; priča pa o plemenitem mišljenju ruskega carja, katerega namere gotovo ne bodo tolmačili z nezaupanjem. »Or. Hirlap« pravi: »Jutri bode svet trdil, da je car Nikolaj II. zmedel svetovni red ter postavil začetek prihodnjega stoletja na današnji dan. Kdo bi preračunal koristi, ko bi se uresničila ideja ruskega carja?« »Mag. Hirlap« piše: »Strašne posledice milita-

rizma, neznosnost rastočih oboroževanj slika mladi car z lepimi besedami. Ali se morda res uresniči »roman prihodnjega stoletja?« Car želi, da se snide konferenca. To se zgodi. Toda po konferenci se bodo države oboroževale podvojeno močjo.« »Mag. Ujsag« imenuje carjevo izjavo dogodek, kakršnih je malo v zgodovini.

Ruske »Novosti« naglašajo, da se to vprašanje ne bode rešilo, dokler se ne odstranijo nagibi, ki dajejo smer sedanji politiki. Konferenca bode morala določiti preporna vprašanja ter nasvetovati sredstva za mirno rešitev. Morda se koncem 19. stoletja izvrši likvidacija sedanje mejnarodne politike, ki je polna nemirov in nevarnosti. Naj bi se človeštvu posrečilo, da vstopi v 20. stoletje kot gospod нравnih in fizičnih močij, časnih in gmotnih dóber, ki nimajo drugega namena, nego zagotovilo splošnega blagostanja. — Nemška »Pet. Zeitg.« izraža nado, da se bode cesar Viljem z veseljem pridružil načrtu svojega prijatelja.

»Nat. Zeitg.« meni, da ruski car s svojim oklicem sicer ni spravil s sveta onih vzrokov, ki so pospeševali že desetletja splošno oboroževanje, vendar pa bodo vse vlade resno presojale ta predlog. »Köln. Zeitg.« piše, da se danes pač ne more odgovoriti na vprašanje, ali se bode uresničila ideja ruskega carja. Trodržavna zveza in Francija gotovo zaupata resnosti tega poziva, tudi Nemčija bode podpirala namero ruskega carja. V načelu bodo vse države jedine, a težave se bodo pokazale pri praktičnem izvajanju. Težko bode najti pravo merilo za oboroženo moč posameznih držav. Še težje bode spraviti v soglasje mornarice posameznih držav z armadami na kopnem. Ako bode Nemčija prepričana, da more z manjšimi voj-

LISTEK.

Sraka in Krokár.

Tutti frutti. — I. Voljč.

II.

In solnce je sijalo toplo, kot bi kurilo najbolj suha jelova drva. Gosti so se kopali v mrzlih kopeljih, jaz pa sem samoval v dišečem parku na senčni klopi. Pajek je ravno spredel mrežo z moje klopi na suho smerečjino vejo.

Ker nisem imel drugega dela, iskal sem dolgo tertium comparationis med njim in seboj; slednjič sem ga našel. »Oba sva na preži!« vzdahnil sem, »pajek na muhe, jaz na pikantno snov!«

In bil sem tako vesel svoje najdbe, da sem se zasmijal...

Da, zasmijal sem se pošteno, če se tudi nisem že tri dni.

In tedaj je bilo, ko je stopil — on pred me!

Gledal me je nekaj časa, potem pa se je spustil na nasprotno klop, vrgel klobuk zraven sebe, vtaknil vseh deset prstov v svoje dolge kuštre in strmél pred se v — pesek.

Nisem mogel obrniti očí od njega, tako impozanten se mi je zdel. Dolgi lasje, razpuščeni preko ramen, lica blede in suha, oči temne, vdrte kakor v brežno, nos dolg kot smrekov češarek,

vrat visok kakor labodji, drugo vse... no drugo je sedelo in nisem mogel videti. Ali morda ne verjamete, da je bil tak? Kadar se snidemo, pokažem vam njegovo fotografijo, in videli bote, da je bil do pičice tak...

Ker se je zopet vame ozrl, nisem vedel, kaj bi počel, in vzel sem svoj bilježnik in svinčnik ter začel računati, koliko mi še preostane, če si privoščim opoldne rižoto z golobčki. Povedati vam moram namreč, da je to moja najljubša jed. Prepričal sem se, da bi preveč potrošil in melanholično-otožno-žalostno sem spravil zopet vse v žep.

In on je to videl in vstal je energično, stopil do mene in se mi globoko poklonil.

»Torej tudi Vi pesnik? Iz srca me veseli, gotovo ste ravno kaj pikantnega, tako kak »Stossseufzer« zabilježili... pardon moje ime Sraka Pavel, ... pesnik in literat... in Vaše, če smem... »Boštijan Krokár, tudi pesnik in literat...«

»Moj Bog, veseli me, iz srca veseli... Dva pesnika in literata na enem in tistem, tako majhnem kraju... da zna to gnezdo k... ško, kaki dve plemeniti ptici (naj se pomisli: Sraka in Krokár!) v sebi krije, gotovo bi nama prirejalo ovacije, ovacije in kake...«

In tako je govoril naprej in naprej, jaz pa sem molčal in zijal. Ali je potreboval komentara?!

Bila sva takoj prijatelja.

In sedla sva in delala plane. Razdelila sva si ves park v dva jednaka dela; v enem naj bi kraljeval on, v drugem jaz.

Spaka le čakaj! Gotovo nama ne uide nobena snov... Bil sem tisti trenutek pol centa lažji pri svojem srcu in gledal sem jasnega obličja v bodočnost, ki je krila zame v svojem krilu kedo ve koliko tvarine in — slave.

»Gospod Krokár, ali ste že čitali moj najnovejši proizvod?«

»Katerega mislite, gospod Sraka? Vašega psevdonima ne vem.«

»I... i... ali ne mislite, ne morete uganiti, kateri bi bil vreden mene? Ugibajte nekoliko; čakajte, našteval vam bom jaz po vrsti, kar je izšlo v zadnjem času in vi recite, ali je moje ali ne. Prvič je Kurja poltin nje bistvo... ali mislite to?«

Že naprej je odkimaval na lahko, tako, da sem imel veliko upanja, da bom uganil, katero delo je njegovo.

»Ne, ne«, odgovoril sem brez pomisleka.

»Roman: Hanibal in njegova mati?«

»Tudi ne!«

Šlo je kake pol ure dalje vedno jednako...

Slednjič prideva na »punctum saliens«.

»Ali: Himen na ljubezen?«

nimi močmi zavarovati svoje meje, bode rada podpirala carjeve namere.

»Times« naglašajo, da je carjev predlog velike politične važnosti, četudi se ne uresniči. — »Standard« pa piše, da Anglija ne opusti oboroževanja, dokler so v nevarnosti njene trgovinske koristi.

Francoski listi pozdravljajo plemeniti čin ruskega carja, a dvomijo, da bi se uresničil v januarju. »Figaro« pravi, da so vlade že pred štirimi dnevi dobile carjevo sporočilo. Ko bi vlade nasprotovale, ostalo bi pisanje v miznici. »Soleil« upa, da je francoska vlada dobila garancije glede vzhodnih pokrajin. »Voltaire« pravi, da je zveza z Rusijo obljubila izvršiti, cesar Francija sama ni mogla doseči, in to obljubo sedaj izvršuje. Ostali francoski listi dvomijo, da se uresničijo lepe sanje.

Predno se izvrši to veliko in plemenito delo, trebalo bi popraviti stare krivice ter odstraniti vse ovire miru, kar pa je skoraj nemogoče. In vender smemo naglašati, da milijoni pozdravljajo to zlato misel, katera je vredna mogočnega vladarja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. avgusta.

O krizi sodijo politični zdravniki jako slabo ter že imenujejo naslednika grofu Thunu in baronu Banffyju. Prihodnja moža sta baje — baron Chlumecky in grof Julij Andrassy. Ta dva moža sta sicer že strašila na odru, a sta se zopet zgubila v globino. Novejša poročila namreč trdijo, da se je med obema vladama pokazalo veliko nasprotje, katero naj bi ublažila državna zborna. Baron Banffy noče prevzeti nobene obljube, da se zviša ogerska kvota. Grof Thun pa odločno zahteva, da se ob enem z nagodbo določi kvota, in sicer v Avstriji s pomočjo § 14. Neki mažarski list piše porogljivo o ministerskih posvetovanjih: »Danes sklenejo, da bodo jutri sklepali.«

Jezikovni naredbi sta v sedANJI notranji krizi vedno na dnevnem redu. Mnogi listi so že poročali, da vlada prekliče naredbi in državnemu zboru predloži jezikovni zakon. »Narodni Listy« pa odgovarjajo, da si je po besedah grofa Beusta češki lev vedno največ škodil, kedar je izpustil ponudeni mu grizljaj. Imenovani list dostavlja: Edina garancija, katero more vlada dati, bi bila določba o jezikovnem zakonu, da sta jezikovni naredbi razveljavljeni isti dan, ko zakon stopi v veljavo.

Grško-turška zveza. Grški vladni krogi se vedno bolj ogrevajo za zvezo s Turčijo, in tudi sultanu bi bilo to všeč. Rusija pa temu odločno nasprotuje. »Novosti« pravijo, da se to ne more in ne sme zgoditi zlasti sedaj, ko se snuje balkanska zveza; pri tej zvezi se pa upošteva tudi Grčija. — Ako bodo odločevali v tej zadevi isti politiki, ki so odločevali v grško-turški vojni, bi Grška gotovo ne vstopila v balk. zvezo, ker na Turškem si žele — napolniti svoje žepe.

Pri tem vprašanju je izbulil oči, ves život nagnil proti meni, glava mi je nehote kimala in videlo se je, da nestrpno čaka, da porečem: to pa to...!

In izgovoril sem osodepolni d. a. Tedaj pa je priskočil k meni, me objel, izpustil, začel plesati krog mene, da sem se zbal, da znori.

»Ti imaš čut, da — tu moja roka, tikajva se z naprejem — Ja, ja es gibet Punkte, in welchen sich grosse Geister, Genies berühren... Mi dva sva taka duhova, genija, in jaz vem, da je tvoja duša takoj pri vprašanju zabrnena, ker sem zadel pravo struno. Ti znaš ugibati, kritikovati znaš gotovo še bolj!«

Moj Bog, zakaj si me zapustil. Torej to delo, delo epohalne bedastoče je njegovo! In jaz naj sedaj kritikujem, ko so časopisi že ves teden norce brili s tem himnom na ljubezen... Ah, ah...

In vzel je iz torbe exemplar, me potegnil na klop in začel brati:

»Ljubezen, ti si Mozesova palica,
Odpiraš vire čarnih nam skrivnostij,
Izvaljaš vodo solz celo kamnitim srcem,
Namakaš z roso cvetkam kapice...«

(Dalje sledi.)

Na Turškem so se pričeli podivjani mohamedani znova gibati. V dveh krajih so napadli zopet krščanske Armence in jih več sto poklali, večinoma žena in otrok. Poseči bodo morale vmes zopet velevladi.

Vzhodno - azijski konflikt se je zadnje dni precej poostiril. Kakor je zvedel »Daily Mail« iz Pekinga, je angleški poslanik Macdonald zapretel kitajski vladi z vojno, ako ne ustreže angleškim zahtevam. Angleško brodovje se menda že zbira v lukah Wei-hei-Wei in Hankau. Vse to je naperjeno proti prijaznim odnosom med kitajsko in rusko vlado. — Z drugih strani pa poročajo, da vsa stvar ni tako huda. Angleški poslanik Scott v Petersburgu sicer živahno razpravlja z rusko vlado glede obestranskih interesov na Kitajskem, toda obravnave se vrše povsem prijazno. Ako bi pa angleška vlada mislila v resnici nastopiti z orožjem proti Kini, Rusija gotovo ne bode prepustila svojega najboljšega vira lakomnim Angležem.

Anglo - egipčanska vojna ekspedictja bode napadla zadnje utrdbe Mahdistov prve dni meseca septembra. Trčili bodo skupaj v Kerriju ali Ondurmanu. Angleško - egipčanska vojna sila sestoji iz 23 000 pehote v šestih brigadah, dveh konjeniških polkov in nekaj topničarstva. Angleži so si menda popolnoma svesti zmage.

Cerkveni letopis.

Spomini na župnika Janeza Dolžana.

Šest let je preteklo, odkar sem se seznanil z dragim pokojnikom, kateremu v spomin pišem te vrstice. Brž naju je združila prijateljska vez, ki je postajala leto za letom močnejša. Upal sem, da bom še dolgo užival to srečo, ali prišlo je drugače.

Na jutro, dne 17. avgusta t. l. se je po trsteniški župniji bliskoma razširila novica: Gospod so umrli! — Ali je mogoče? Saj so bili še včeraj zdravi in veseli! — Mnogi kar niso hoteli verjeti, toda žalostno zvonjenje, ki se je jelo kmalu razlegati po naši dolini jih je prepričalo, da je vse resnično, kar so slišali.

Ljudje so trumoma hiteli k mrtvaškemu odru, mlado in staro je želelo še jedenkrat videti prijazno, četudi že obledelo obličje svojega duhovnega očeta. Ko smo se 18. avgusta zbrali k pogrebu, je bila sicer prostorna cerkev natlačena polna; odkar pomnijo, se še ni sešlo toliko duhovnikov v njej, prišlo jih je namreč nič manj nego 40 poslednjo čast izkazat svojemu sobratu. Po opravljenih molitvah za duše v vicah, je stopil na leco gospod dekan Anton Mežnarec, umrlega župnika rojak in mnogoletni prijatelj. V lepih besedah je črtal veliko izgubo, ki je zadela Trsteničane in tudi nas duhovne sobrate. Ni bilo lahko govoriti; že pred začetkom so se udirale poslušalcem gorke solze po licih, čulo se je zamolklo ihtenje, ki se je za malo trenotij izpremenilo v glasen jok. Prav tak prizor, če ne še pretresljivejši, se je ponovil, ko so po sveti daritvi nosilci vzdignili krsto in smo se približali odprtemu grobu. Res, ljudstvo je plakalo kakor deca, ki je izgubila mило mater ali skrbnega očeta. Poleg njegovega prednika Ignacija Gregoriča smo ga izročili materi zemlji v naročje. Tudi po Gregoriču so pred šestimi leti Trsteničani tukaj žalovali, ker so ga ljubili, kar priča tudi to, da so mu postavili na poziv našega pokojnika dostojen kamenit spomenik na nasprotni cerkveni steni. — Po dovršenem cerkvenem opraviilu in po Jenkovi nagrobnici, ki jo je zapel moški zbor, smo se poslovlili od novega groba, pokojniku želeč večnega miru in veselja nad zvezdami.

Janez Dolžan je bil rojen 18. junija 1840 v Zabreznici v brezniški župniji. Žive še njegov oče, starček v 97. letu, 4 bratje, med njimi Klemen, sedanji gospodar v Dolžanovi rojstveni hiši pri »Kodrasu« — poseben ljubljenecek pokojnikov in 2 sestre. Od dveh bratov sem slišal, da nista nikdar videla očeta jokajočega, a ko so izvedeli o smrti gospodovi, so jim tekale debele solze po licih.

Našega Janeza so poslali v Ljubljano v šolo. Bil je izredno nadarjen. Sam mi je včasih pripovedoval, da mu je bilo učenje igrača. Zmerom je bil med prvimi. Zelo ga je čislal in ljubil rajni dr. J. Gogala. Le zaradi jedne reči ga je nekoč pokaral: Sie rauchen wie ein Türke! Zadnja leta

na višji gimnaziji je mnogo poučeval po zasebnih hišah in se je tako seznanil z mnogimi odličnimi rodbinami; pri Josch-evih je bil kakor domač. Njegov tedanji gojenec, sedaj vladni svetnik v Celovcu, dr. med. Josch, ga je obiskal še pred malo leti na Trsteniku, dopisovala sta si redno leto za letom.

L. 1863 je dovršil osmo šolo in prestal maturo z odliko. Rede je dobil take: Vedenje: den Vorschriften vollkommen gemäss. Veronauk: vorzüglich — sehr gründlich. Latinsko: [recht gut. Grško: vorzüglich. Nemško: vorzüglich. Slovensko: recht gut. Zgodovina in zemljepisje: vorzüglich. Matematika: vorzüglich. Fizika in prirodopis: sehr gut. Propedeutika: sehr gut. Vzgojeslovje: sehr gut.

Tisto leto je stopil predsednik deželnega sodišča v Ljubljani, Josch, v pokoj in se je preselil v Gradec. Dolžan je šel z njim in se je vpisal na vseučilišču med poslušalce klasičnega jezikoslovja. Rad je zahajal tudi k predavanju zgodovinarja dr. Weissa. — Kakor kaže še ohranjen indeks, je obiskoval šolo prav pridno. Dve leti in pol je tam ostal in poučeval med tem tudi v hiši neke baronice. Prislužil si je mnogo denarja. Ker ni bil nikdar skop, je imel okrog sebe mnogo prijateljev. Bil je rad vesel, posebno je ljubil petje, dasi sam ni bil pevec, a nikdar razuzdan. Marsikako burko mi je sam pripovedoval, ko sva se kedaj menila o tistih časih.

Kako zmožen je bil visokošolec Dolžan, zato naj podam samo jeden vzgled. Ob počitnicah je doma naredil pismeno pedagoško nalogo prijatelju rojaku, ki je pozneje služil kot gimnazijski profesor zgodovine na hrvaški zemlji in umrl pred nekaj leti v domovini. Naloga je bila tako izborna, da bi bila po sodbi izpraševalne komisije zadostovala kot disertacija za doktorat.

(Dalje sledi.)

Glasba.

Novo orglje, sestavila brata Zupana v Kamnigoricu za rimsko - katoliško cerkev bl. Gospe v Drnišu.

Župnik P. O. Andrej Vukičević me je pozval, da izrečem svojo sodbo o novih orgljah. Rad se odzovem uljudnemu pozivu, zlasti ker sem čul, da sta brata Zupana sestavila te orglje po sistemu, katerega so priporočili katoliški shodi.

Že vnanjost kaže solidnost notranjega dela. Brez mnogih nepotrebnih okraskov s trdim materijalom in resnim slogom dičijo lepo cerkev. Zdi se, kakor bi bile cevi izpostavljene prašini, toda vrejeno je tako, da se cevi vidijo ter delajo s svojo obliko in razporedbo lep vtis, ob enem je pa tudi oskrbljeno, da prah nima pristopa. — Orglje so za dva manuala. Organist je obrnjen proti velikemu oltarju, ker manuali so postavljeni kakor eleganten harmonij, in registri leže vodoravno nad manuali. Da ustrezajo te orglje umetnosti in željam katoliških kongresov, dokazujejo popisani registri.

Prvi manual.

1. Principal 8' (5 lesenih, 49 kositarnih cevij).
 2. Bordon 16' (24 lesenih, 30 kositarnih cevij).
 3. Flüte octaviante 8' (24 lesenih, 30 kositarnih cevij).
 4. Gamba 8'; 54 kositarnih cevij.
 5. Octava 4'; 54 kositarnih cevij.
 6. Fugara 4'; 54 kositarnih cevij.
 7. Mixtur 2²/₃; 204 kositarnih cevij;
 8. Cornet 2²/₃; 162 kositarnih cevij.
- Skupaj je cevij v prvem manualu 53 lesenih in 637 kositarnih cevij.

Drugi manual.

1. Geigenprincipal 8'; 12 lesenih, 42 kositarnih cevij.
 2. Gedecht 8'; 20 lesenih, 34 kositarnih cevij.
 3. Aeoline 8'; 12 lesenih, 42 kositarnih cevij.
 4. Vox coelestis 8'; 42 kositarnih cevij.
 5. Dolce 4'; 54 kositarnih cevij.
- Drugi manual ima torej 44 lesenih in 214 kositarnih cevij.

Pedal.

1. Principalbass 16', odprt, 27 lesenih cevij.
 2. Subbass 16', zaprt, 27 lesenih cevij.
 3. Octavbass 8', odprt, 27 lesenih cevij.
- Skupaj 81 lesenih cevij.

Nagodni register.

1. Spojitev drugega manuala s prvim.
2. Spojitev pedala s prvim manualom.
3. Spojitev pedala z drugim manualom.
4. Tutti.
5. Forte.
6. Mezzo forte.
7. Piano.

Kakor registri, tako so tudi nagodni registri jako pripravnorejeni. Manuali imajo torej 54 tipk, pedal pa 27. Vsi registri preidejo celi manual. Osem registrov je po 8', a trije po 16'. Mixtur, po starem ripieno, je pod jednim registrom. Vse te in druge posebnosti odgovarjajo umetnosti in cerkveni zahtevi. Na takih orgljah se morejo proizvajati klasične skladbe, dočim ni mogoče na orgljah po Colidovem, Nokičevem in drugih sistemih italijanske šole iz prejšnjega veka proizvajati nič resnega in cerkve dostojnega.

Pregledal sem sapnico, mehove, mehaniko in vse je vrejeno najtočneje in po najnovejšem sistemu. Igral sem na orglje. Tipke pod prsti so tako lahke in točne, kakor le pri najbolj dovršenih orgljah; registracija je jako priročna.

Glasovi so taki, kakoršne cerkev ravno hoče, močni, krepki, sladki, resni.

Brata Zupana sta popolnoma odgovorila svoji pogodbi, zaslužila sta priznanje umetnikov, z novimi orgljami sta se pa priporočila vsem pravim ljubiteljem umetnosti. Po mojem mnenju so drniške orglje najdovršene in najboljše v Dalmaciji.

Fra Ivan Barbić,

župnik v Vrlici, organist in učitelj glasbe.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. avgusta.

(Osebnosti.) Za župnijo Št. Jošt nad Vrhniko je prezentovan g. Fr. Lakmayer, župnik na Grahovem. — Imenovana sta gg. Metod Dolenc in Milan Škerlj za sodnijska avskultanta. — G. Anton Mezeg, kaplan v Selcih, je predstavljen kot administrator v Podkraj, g. Jernej Bernard, kaplan v Postojni, kot kaplan k sv. Križu pri Litiji.

(Vseslovenska delavska slavnost.) Nadalje so naznanila svojo udeležbo sledeča društva: 10. Katoliško društvo za delavke v Ljubljani; 11. Delavsko podporno društvo v Celji; 12. Krščansko delavsko podporno društvo v Domžalah; 13. Deputacija konsumnega in posojilnega društva v Radečah; 14. Konsumno društvo pri Mariji Devici v Polji.

(Umrl) je sinoči ob 1/10. uri v trnovskem predmestju gospod Francišek Goršič, orgljarski mojster in hišni posestnik v Trnovem, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 62. letu svoje dobe. S tem je zaznamovati na polju našega orgljarstva veliko izgubo, kajti blagi pokojnik je bil orgljarski mojster v pravem pomenu besede, kateri je pridno napredoval s časom. Oprijemal se je rad novejših praktičnih iznajdb, zlasti si je v zadnjem času pridobil pravico, izdelovati orglje po najnovejši, čisto pnevmatični sestavi. Njegova dela se smejo v jedno vrsto staviti z izdelki slovečih inozemskih mojstrov. Ni tukaj mesto, da bi razpravljali obširneje o prelepem razvoju orgljarstva na Kranjskem od njegove dobe; le kratko naj pohvalim lepo zunanost, skrbno notranjo izdelavo in nad vsem pa prekrasno intonacijo od njega narejenih orgelj. Najkrasnejše delo njegovo so uršulinske orglje v Ljubljani — 30 spremenov na treh manualih — z neprekosljivo lepo intonacijo. Franciškske orglje v Ljubljani in Gradeu, one mogočne v Zagorju, Logu pri Vipavi, v Ribnici, Vipavi, Stari Loki, Trnovem v Ljubljani, Koflachu na Štajerskem i. dr. do mičnih malih marijaniških slavijo um in vestnost svojega izdelovalatelja. Zadnje njegovo, 66. delo, so bile orglje za Št. Lenart na Gorenjskem. Že ko je izdeloval te orglje, je bil v nogah zelo bolan in le z veliko težavo se je odpravil na Gorenjsko, da je postavil še te zadnje svoje orglje. A ko se je vrnil, moral je v postelj, iz katere ni več vstal. Pogreb njegov bode jutri popoldne ob petih iz Razpotnih ulic št. 6. — Bog daj blagemu pokojniku, ki je toliko storil v povzdigo službe božje, večni mir in pokoj!

(Iz Novega Mesta.) Včeraj, 28. avgusta, so usmiljeni bratje v Kandiji otvorili novo bolniš-

nico, ki so jo, kakor znano, premilostni knez in škof dr. Anton Jeglič blagoslovili pretečeni mesec. Bolniki so že v novih prostorih. Sobe so res okusne, krasne, da si preproste. Prostora bo v novi bolnici za približno 100 bolnikov. — Ajmo, rojaki, podpirajmo usmiljene brate, junake krščanske ljubezni, z vsemi močmi, saj so postavili nam oziroma bolnikom našim to krasno zgradbo, saj se žrtvujejo za svet. Podpira naj jih vsa dežela, saj iz vse dežele sprejemajo bolnike, ne — kakor se večkrat napačno čuje — samo z dolensjske strani. Podprimo jih vzlasti letos, ker so zlasti letos potrebni naše gmotne podpore.

(Iz Krškega.) 27. in 28. avg. sta bila v resnici dva praznična dneva za Krško. Zelo lepo se je namreč vršila svečanost v proslavo 50 letnega jubileja cesarja Fr. Jožefa I., ter blagoslovljenje nove krške bolnice in stolpa za gasilne vaje. — 27. popoldne se je vse mesto okrasilo z zelenjem, cvetjem, raznobarnimi balončki, svetilkami in cesarskimi ter slovenskimi zastavami. Zvečer istega dne je bila bakljada in mirozov s popolno godbo bosenskega polka iz Gradca po mestu in sicer v naslednjem redu: najprvo 10 kolesarjev z okrašenimi kolesi in lampijončki, potem meščanska garda in gasilci (z nemškim zapovedništvom), za njimi godba in na to 60 mož še tukaj ostalih topničarjev. Godba je igrala pred županstvom in glavarstvom nekaj komadov in cesarsko himno. Po mirozovu je godba igrala na vrtu g. Gregoriča več slovanskih koračnic in napevov: Naprej zastava slave, U boj, Oj banovci i. t. d. ter končala s himno: Lepa naša domovina. 28. zjutraj ob 5. budnica. Ob 10. dopoldne sv. maša pri novo zgrajenem poslopju krške bolnice, katero je daroval g. župnik Knavs v to pripravljenem šotoru. Pri sv. maši so prisostvovali g. dež. predsednika namestnik g. Schemerl, gosp. dvorni svetnik Šuklje, c. kr. uradniki, mešč. garda, gasilci in okoli 3—4000 ljudstva. Po sv. maši je najprvo g. župan dr. Romih pozdravil vse navzoče in dal besedo slavnostnemu govorniku dr. I. Tavčarju, ki je obrazložil pomen in namen slavnosti ter končal s pozivom, naj zaori iz grl navzočih trikratna »slava« našemu milemu vladarju. — Govoril in zahvalil se je nato g. Schemerl v slovensko-nemškem govoru. Potem se je blagoslovilo poslopje nove bolnice in stolp za gasilne vaje. Popoldan pa se je vršil koncert z različnim vsporedom: deklamacijo, slavnostnim govorom, petjem in godbo. Slavnostno besedo, katero je za slavnost zložil dr. I. Mencinger, je deklamovala ljubko in precizno g. Minka Gregorinova. Slavnostni govornik dvorni svetnik Šuklje je v krasnem govoru obrazložil, izakega vzroka prirejamo Slovenci slavnosti v proslavo cesarjevega jubileja ter med drugim dejal: Te slavnosti niso morda od kake višje oblasti citirane, komandirane, ampak prihajajo naravnost iz verno-udanega srca našega naroda do cesarske dinastije. Končal je z besedami: Zato Te ljubimo iskreno, ker Ti naš rod si osvobodil. Mešani zbor obstoječ iz 16 pevk in 14 pevcev je pel več krasnih pesni in nekatere moral ponavljati. Godba je tudi sedaj igrala mnogo slovenskih komadov. Zvečer se je vnel precej živahen ples. Sploh je bil prav lep dan in krasen večer.

(Nova zastava.) Kakor znano, blagoslovljena bode dné 4. septembra t. l. zastava »Slovenskega zidarskega in tesarskega društva«. Ta prapor je brez dvojbe eden najlepših na Slovenskem. Zastava izložena je v društvenih prostorih v »Kolizeju«, I. nadstropje na Marije Terezije cesti ter si jo more vsakdo ogledati. Ista z zlatom in svilo na svilenem fondu bogato in barvokrasno vezena, je delo domače umetnosti ter je bila izdelana po načrtih in narisih akademičnega slikarja gosp. Ig. Zeplichala, učitelja na c. kr. strokovni šoli za umetno vezenje v Ljubljani v atelijeju tega zavoda pod vodstvom učiteljice g. Ane Šmid po absolventinjah te strokovne šole. Na jedni strani zastave nahajata se v srednjem delu na modrem svilenem fondu grba zidarjev in tesarjev, nad njima pa grb arhitektov, slikarjev in kiparjev kot obrazovnik umetnikov. Okolo grba obrazovnih umetnikov vijeta se dve palmovi vejici kot simbol zmagovalstva, grba zidarjev in tesarjev pa sta okrožena z divno izmišljeno ornamentiko stilizovanih cvetlic in raznega sadja, simbolično izražajoč, da dobro delo tudi najde primerno priznanje. Nad grbi je z zlatom vezen

napis »Slovensko zidarsko in tesarsko društvo«. Krajci in vogli te strani okrašeni so z barvokrasno borduro in lepo ornamentiko. Na drugi strani zastave je fond belosvilen. Tu zvrča v prvi vrsti na se pozornost na nekakem podnožju sedeča veličastna postava arhitekture; v desni roki ima krožilo, z levo pa drži risalno desko, na kateri je videti načrt cerkve v romanskem slogu. Leva noga opira se na stolpni kapitel. Monumentalna postava, slovesna resnoba, ki odseva v duhovitih potezah obličja, vtelesuje v idealnem plemenito arhitekturo. Na podnožni tablici videti je v zlatih črkah društveno geslo: »Stavbe lepa oblika naj bode naša dika«. Na desni arhitekture vezena je letnica ustanovitve društva 1897, okrožena z lavorovo vejico, na levi pa letnica blagoslovljenja zastave 1898. Tudi ta stran zastave obrobljena je z borduro in okrašena z lepo komponiranimi vogli v barvokrasnem vezenju. Zanimiva je zastava zlasti zaradi svoje slovanske ornamentike. Kovinska dela pri zastavi izvršila je domača tvrdka L. Tratnik, zastavni drog pa po načrtu g. Zeplichala izgotovil g. Josip Stirn, delovodja c. kr. strokovne šole v Ljubljani. Zastava je torej v vseh svojih delih pravi umotvor in dela čast ne le gospodu Zeplichalu, nego tudi obrtni strokovni šoli, ki je tudi pri tej priliki dokazala, da se more meriti z vsakim zavodom te vrste v naši državi.

(Iz Kandije pri Novem Mestu.) Ko se je pred štirimi leti c. kr. pošta v Novem Mestu preselila v svoje sedanje prostore ob periferiji mesta, tedaj je marsikateri meščan in posebno trgovec z nevoljo to preselitev grajal, kajti dandanes, ko ima občinstvo toliko intenzivno zvezo s pošto, je vsako otežkočenje silno občutljivo. Ako se je ta uvedba že v mestu samem nemilo čutila, toliko bolj občuti to vsa okolica na desnem bregu Krke, občutijo mnoge bližnje in daljne vasi, ki se tu nahajajo, zavodi in javne naprave. Ako se upošteva, da se tu nahaja največja občina na Kranjskem, Šmihel-Stopiče, ki šteje nad 8000 duš, v kateri občini se nahajajo 3 župnije, 4 ljudske šole, dve veliki tovarni, kmetiška šola, bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji, veliko trgovcev, obrtnikov, rokodelcev itd., kateri vsi imajo veliko s pošto opravila, tedaj je umevno, da jim je oddaljenost pošte velika in občutljiva težava. Ker se pripravniki prostori za pošto ne dadó lahko v sredini mesta dobiti, ker je zakupna pogodba sklenjena za mnogo let z mestno občino, ki je velike žrtve in precejšnji kapital investirala, da je c. kr. poštni urad primerne in lepe prostore za uradovanje pridobil, zato ni upati, da bi se poštni urad kedaj zopet v sredino mesta preselil. V interesu vsega prebivalstva na desnem bregu Krke, tedaj mnogih javnih institucij in privatnih oseb bi bilo, ako bi visoko c. kr. pošto ravnateljstvo v Trstu hotelo ustreči upravičeni želji navedenih vasij in prebivalcev, ter bi v Kandiji napravilo filijalo pošte. S tem ne bi bilo združenih posebnih stroškov, pač pa bi taka vpeljava silno ugajala občini Šmihel-Stopiče in vsem navedenim faktorjem.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 30. avgusta. Cesar je vsprejel v avdijenciji poslanika barona Calice. Govori se, da ta utegne biti naslednik Goluhovskega.

Dunaj, 30. avgusta. Danes je vsprejel cesar oba ministerska predsednika in finančna ministra. Ogerski ministri odpotujejo danes zvečer. V treh dneh so imeli ministri skupnih posvetovanj pet in jedno pod predsedstvom cesarjevim. To je znamenje, da sta vladi strogo zastopali vsaka svoje stališče in so zaradi tega napadi na grofa Thuna neosnovani.

Dunaj, 30. avgusta. Posvetovanje, pri katerem so bili grof Thun, baron Banffy, dr. Kaizl, Lukacs in Baerenreither, je trajalo včeraj od 10. do 12. ure. Potem se je vršilo dveurno posvetovanje avstrijskih ministrov; ob polu 3. uri je cesar vsprejel v avdijenci grofa Goluhovskega, pl. Kallaya, grofa Thuna, barona Banffyja, Lukacsa, Kaizla in Baerenreitherja.

Dunaj, 30. avgusta. Podmaršal pl. Stransky je včeraj zjutraj umrl v 62. letu svoje starosti.

Budimpešta. 30. avgusta. Ogerski ko-respondenčni bureau poroča: Cesar je vsprel oba ministerska predsednika, da sta poročala o vseh nagodbenih vprašanj. Vprašanje utegne biti jutri rešeno.

Levov. 30. avgusta. Cesar je daroval pogorelcem v Plesnianu 500 gl., grof Thun pogorelcem v Skalatu 300 gl.

Hamburg. 30. avgusta. Nemški cesar je bil poučen o izjavi ruskega cara glede oboroženega miru in se z njo popolnoma strinja.

Berolin. 30. avgusta. „Local-Anzeiger“ piše, da so nameni ruskega cara neizvršljivi, ker so stvari na vzhodu preveč zapletene. Francoska vlada je bila iznenadena po tej izjavi.

Berolin. 30. avg. „Vorwärts“ dvomi, da bi bila želja ruskega cara po miru odkrita ter pravi, da ta izjava kaže, kako velika je nevarnost za svetovno vojsko.

Lipsko. 30. avg. Akademski senat profesorjev lipskega vseučilišča je sklenil, da katoliškega vseučilišča v Freiburgu ne priznava za visoko šolo.

Moskva. 30. avgusta. V nedeljo popoldne so odkrili spomenik carju Aleksandru II. Ko je duhovščina molila za pokojnega carja, je vse občinstvo klečalo. Ko je padla zavesa, zagromelo je 320 topov, car je korakal na čelu armade mimo spomenika. Na dvorišču v Kremu je bil slavnosten obed, h kateremu je bilo povabljen prebivalstvo z dežele in z redom sv. Jurija odlikovani vojaki. Vsi udeležniki so dobili namizno posodo v spomin. Pri obedu je župan napil carju in carici, ki sta bila jedno uro navzoča.

Sofija. 30. avgusta. Včeraj so se vršile občinske volitve po novem volilnem redu mirno in redno. Združena opozicija je podlegla.

London. 30. avgusta. Iz Manile se poroča: General Merritt je dobil povelje, da gre k mirovnim pogajanjem v Pariz. V Manili vse pri starem.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah
29. 9. zvečer	737.9	12.8	brezv.	oblačno	
30. 7. zjutraj	738.5	9.7	sl. svzh.	megla	29.0
2. popol.	737.4	20.3	sr. jug.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 14.1°, za 3.2° pod normalom.

589 1-1

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom in znanecem, da je naš iskreno ljubljeni soprog in oče, oziroma brat, stric in svak, gospod

Anton Meršol

krojaški mojster

po kratki, mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, v starosti 57 let, dne 29. t. m. ob 11. uri ponoči mirno in udano v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnega bode v sredo, dne 31. avgusta, ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Kongresni trg št. 7, na pokopališče k sv. Krištofu. Svete maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi Marijinega oznanjenja.

Draga pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 30. avgusta 1898.

Franja Meršol roj. Svetel, soproga.

Leopoldina in Štefanija, hčeri.

587 1-1

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem žalostno vest, da je naš nepozabni soprog, oziroma oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, blagorodni gospod

Franc Goršič

meščan, orgljarski stavb. mojster, posestnik itd.

po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v ponedeljek, dne 29. vel. srpana t. l., ob 9¹/₂ uri zvečer v 62. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega rajnega se bo preneslo v sredo, dne 31. vel. srpana t. l., ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Razpotnih ulicah št. 6 k večnemu pokopu na pokopališče sv. Krištofa.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Bodi mu blag spomin.

V Ljubljani, dne 30. vel. srpana 1898.

Žalujoči ostali.

Odlikovan fotograf. atelier Anton Jerkl v Gorici na Travniku št. 11, filijalka v Trstu na Akvedotu št. 25,

išče v Ljubljani (543 4-4)

primeren prostor v ustanovitvi svoje druge filijalke.

Prostore bi bil pripravljen na svoje stroške prirediti. — Ponudbe Ant. Jerkl-u, fotografu v Gorici, Primorsko.

Koverta s firmo vizitnice in

trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna v Ljubljani.

Št. 27.898.

Stanovanje v najem!

V novo zgrajenem poslopiju meščanske bolnice, Špitalske ulice v Ljubljani je jedno v II. nadstropju ležeče, iz 5 sob in postranskimi prostori obstoječe stanovanje od 1. novembra letos oddati.

Pojasnila o tem daje podpisani magistrat o uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 16. avgusta 1898.

Št. 6323.

Razpis.

553 3-3

Na podlagi sklepa deželnega zbora kranjskega z dne 21. februarja 1898. l. razpisuje se s tem ena

ustanova 600 gld.,

katera se ima podeliti najmanj za eno leto doktorju vsega zdravilstva, ki bi se hotel izobraziti v psihiatriji.

Vsled razpisa c. kr. naučnega ministerstva z dne 3. maja 1898. l., št. 10.515, dobi dotičnik ob enem za dobo dveh let, t. j. do začetka poletnega semestra šolskega leta 1899/1900 tudi državno ustanovo 252 gld., tako da bi torej užitek znašali skup 852 gld.

Isti bi se moral po končanem izvežbanju posvetiti najmanj šest let zaporedoma zdravniški službi v deželni blaznici na Studencu ter se z reverzom zavezati, da deželno kot državno ustanovo vrne, ako bi svoji dolžnosti ne zadostil.

Prosilci za to ustanovo morajo biti večji slovenskega in nemškega jezika ter naj svoje s krstnim listom in z drugimi spričevali podprte prošnje

do 15. septembra t. l.

pošljejo podpisane deželnemu odboru.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 8. avgusta 1898.

K št. 44.

Razpis.

585 2-1

Podpisani zastop namerava na podlagi od stavbinega odseka c. kr. glavarstva v Logatcu potrjenih načrtov sezidati

okrožno bolnišnico v Idriji.

Skupni stavbeni stroški proračunjeni so na 13.300 gld.

Natančni stavbeni pogoji, načrti in proračuni so pri podpisnem zastopu v pregled razgrnjeni.

Delo je 14 dni po odločitvi pričetni, in če mogoče, letos pod streho spraviti ter najpozneje do konca julija leta 1899 končati.

Kolekovane ponudbe z dotičnimi spričevali in varščino v znesku 1400 gld. vložiti je pri podpisnem zastopu

do vštete 12. septembra t. l.,

ter naj se ponudnik izrazi ob enem, za katero ceno bi prevzel omenjeno zgradbo.

Okrožni zdravstveni zastop v Idriji,

dne 28. avgusta 1898.

Dunajska borza.

Dne 30. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 70 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 50 »
Avstrijska zlata renta 4%	121 » 56 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 » 60 »
Ogerska zlata renta 4%	120 » 75 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	98 » 60 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	907 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	361 » — »
London vista	120 » — »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 80 »
20 mark	11 » 74 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 53 ¹ / ₂ »
Italijanski bankovci	44 » 30 »
C. kr. cekini	4 » 64 »

Dne 29. avgusta.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193 » 75 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 20 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	130 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 50 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 50 »
Prijetitelne obveznice državne železnice	— » — »
» južne železnice 3%	180 » 60 »
» južne železnice 5%	127 » 40 »
» dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 60 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	81 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	80 » 20 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	23 » 50 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 » 50 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	441 » 50 »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76 » 50 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	111 » — »
Montanska družba avstr. plan.	165 » — »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	171 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 25 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnita v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vseh sveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.